

Týrání

Týráním se rozumí zlé nakládání s jinou osobou, které se vyznačuje především vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti, určitou trvalostí a tím, že osoba, jež je takovému jednání vystavena, ho pociťuje jako těžké příkoří. Není nutné, aby u týrané osoby vznikly nějaké následky na zdraví v podobě zranění či jiné obdobné újmy. Týrání nemusí mít jen povahu fyzického násilí, ale může spočívat i v působení psychických útrap. Vyšší stupeň hrubosti a bezcitnosti je požadavek, který se vztahuje k jednání pachatele jako celku. Jednotlivé dílčí akty jednání pachatele, jsou-li posuzovány izolovaně samy o sobě, nemusí být nutně příliš závažné, podstatné ale je, že vyššího stupně hrubosti a bezcitnosti dosahují v kontextu daném konkrétními okolnostmi, za nichž k nim dochází, svou povahou, návazností, četností.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1048/2008, ze dne 20.8.2008)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání nejvyšší státní zástupkyně podané v neprospěch obviněného J. Ch. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 5. 3. 2008, sp. zn. 14 To 46/2008, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 2 T 84/2007 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 5. 3. 2008, sp. zn. 14 To 46/2008. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 2 T 84/2007, byl obviněný J. Ch. uznán vinným trestným činem týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a odsouzen podle § 215a odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dva roky, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák., § 60a odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř roků při současném vyslovení dohledu nad obviněným.

Jako trestný čin posoudil Okresní soud v Pardubicích skutek, který podle jeho zjištění spočíval v podstatě v tom, že obviněný J. Ch. od 1. 6. 2004 do 14. 12. 2006 v obci V., okr. P., ve společně obývaném domě opakovaně fyzicky a psychicky týral svou manželku J. Ch. tím, že jí kroutil rukama, strkal do ní, několikrát ji udeřil otevřenou dlaní do obličeje, kopl ji opakovaně do těla, nadával jí, pokud s ním odmítala mít pohlavní styk, sebral jí ložní prádlo, nastavoval jí budík na pozdní noční hodiny, vyndal dveře z pantů, aby jí byla v noci zima, svítil jí baterkou do očí a vyslychal ji, několikrát jí roztrhal spodní prádlo, schovával jí osobní doklady, kontroloval jí osobní věci a kabelku, dne 26. 10. 2006 do ní před domem po předchozím slovním incidentu strčil, až upadla na silnici, čímž jí způsobil bolestivé naražení kostrče bez pracovní neschopnosti, dne 6. 11. 2006 po předchozím slovním incidentu do ní strkal, začal na ni plivat, v ložnici ji kopl do obličeje, strhl ji z válečky na zem, kroutil jí rukou, udeřil ji pěstí do obličeje, strhl z ní tepláky a kalhotky a poté, co se postavila, na ni plival, a když si začala mikinou krýt obličej, přitlačil ji na skříň a mikinou ji škrtil, takže když se jí podařilo uniknout, přistrčila ke dveřím válečku a společně s oběma nezletilými syny (nar. 1994 a 1996) utekla oknem ven, a dne 14. 12. 2006 kolem 17,10 hodin, když si obviněný chtěl odvézt věci a

poškozená mu zastoupila cestu, ji hrubě urážel, chytil ji za ramena a strčil do ní, až zády narazila do vstupních dveří a rozbila jejich skleněnou výplň, přičemž k jejímu zranění nedošlo.

O odvolání obviněného bylo rozhodnuto usnesením Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 5. 3. 2008, sp. zn. 14 To 46/2008. Podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. byl rozsudek Okresního soudu v Pardubicích zrušen a věc byla postoupena Obecnímu úřadu obce Veliny k projednání a rozhodnutí. Citované usnesení odůvodnil Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích tím, že skutek není trestným činem, ale může být posouzen jako přestupek.

Nejvyšší státní zástupkyně podala v zákonné lhůtě v neprospěch obviněného dovolání proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích. Toto usnesení napadla v celém rozsahu. Odkázala na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. f), g) tr. ř. Namítla, že skutek má znaky trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., a vytkla, že pokud ho Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích považoval za pouhý přestupek, spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení skutku. Z toho pak dovodila, že pro postoupení věci nebyly splněny podmínky. Nejvyšší státní zástupkyně se dovoláním domáhala toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadené usnesení i předcházející řízení a shledal, že dovolání je důvodné.

Trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. se dopustí ten, kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu.

Skutkový stav, který zjistil Okresní soud v Pardubicích a který v napadeném usnesení akceptoval i Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, evidentně naplňuje znaky uvedeného trestného činu.

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v napadeném usnesení vyjádřil názor, že jednání obviněného nelze považovat za týrání ve smyslu § 215a odst. 1 tr. zák. Tento názor odůvodnil tím, že případy vyššího stupně hrubosti byly jen tři incidenty v závěru roku 2006, kdy došlo k fyzickému napadení poškozené, a dále tím, že ostatní jednání souviselo s postupně narůstajícími neshodami v manželství před rozvodem, ale nedosáhlo intenzity týrání. S tímto názorem se Nejvyšší soud nemohl ztotožnit.

Týráním se rozumí zlé nakládání s jinou osobou, které se vyznačuje především vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti, dále určitou trvalostí a konečně tím, že osoba, jež je takovému jednání vystavena, ho pociťuje jako těžké příkoří. Přitom není nutné, aby u týrané osoby vznikly nějaké následky na zdraví v podobě zranění či jiné obdobné újmy. Souvisí to s tím, že týrání nemusí mít nutně jen povahu fyzického násilí, ale může spočívat i v působení psychických útrap. Vyšší stupeň hrubosti a bezcitnosti je požadavek, který se vztahuje k jednání pachatele jako celku. Jednotlivé dílčí akty jednání pachatele, jsou-li posuzovány izolovaně samy o sobě, nemusí být nutně příliš závažné. Podstatné je, že vyššího stupně hrubosti a bezcitnosti dosahují v kontextu daném konkrétními okolnostmi, za nichž k nim dochází, svou povahou, návazností, četností, opakováním, stupňováním, charakterem vzájemného vztahu pachatele a týrané osoby apod. Jsou-li jednotlivé dílčí akty jednání pachatele nazírány v těchto souvislostech a zejména pak jako jeden celek, reálně přichází v úvahu, že celé jednání pachatele vyznívá z hlediska stupně hrubosti a bezcitnosti mnohem závažněji, než když jsou jednotlivé dílčí akty jednání pachatele hodnoceny odděleně či samostatně.

Základním pochybením Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích je to, že z celkového kontextu posuzovaného případu oddělil jen případy, kdy jednání obviněného vůči poškozené spočívalo ve fyzickém napadení, a že pouze tuto část jednání obviněného považoval za projev hrubosti vyššího stupně, zatímco ostatní jednání obviněného odkázal do sféry běžných neshod mezi manžely, jejichž soužití je v rozkladu a před rozvodem. Ve skutečnosti si ovšem ostatní formy jednání obviněného nijak nezadaly s fyzickým napadáním poškozené, neboť znamenaly její citelné ponižování a psychické deptání, byly pro ni velmi urážlivé a působily jí značné psychické strádání. Přitom se tyto formy jednání obviněného vyznačovaly jasnou gradací, která nakonec dostoupila až do podoby fyzického napadání. Okolnost, že obviněná neutrpěla na zdraví takovou újmu, aby to odůvodňovalo např. její pracovní neschopnost, není rozhodná. Je třeba připomenout, že objektem trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zák. primárně není zájem na ochraně zdraví, ale zájem na ochraně klidného soužití osob, které bydlí společně, před závažnými projevy narušování tohoto soužití jimi samotnými. Závažnost těchto projevů je v tom, že k nim dochází v soukromí, mimo dosah veřejnosti a bez její spontánní kontroly, mezi blízkými osobami, mezi nimiž jsou zvláštní vztahy jisté vzájemné závislosti se ztíženou možností uniknout před nepřátelským jednáním. Uvedený trestný čin je proto systematicky zařazen mezi trestné činy proti rodině a mládeži podle šesté hlavy zvláštní části trestního zákona, a nikoli mezi trestné činy proti životu a zdraví podle hlavy sedmé zvláštní části trestního zákona. Již z tohoto důvodu nelze ve prospěch obviněného přeceňovat to, že se fyzického napadání poškozené dopustil v omezené míře, ani to, že poškozená neutrpěla žádné závažnější zranění. O tom, že poškozená byla vystavena jednání, jež ve svém celku plně odpovídá kritériím týrání, svědčí zjištění, že toto jednání u ní vedlo k psychické dekompenzaci projevující se zvýšenou dráždivostí, bušením srdce, migrenózními stavy, bolestí žaludku spojenou s anorexií a s úbytkem váhy o 6 až 7 kg, poklesem nálady, nerozhodností, poruchami spánku, silnými obavami o duševní zdraví dětí apod. (viz psychologický znalecký posudek). Příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a psychickou dekompenzací poškozené je zvýrazněna zjištěním, že poškozená původně jinak byla osobností duševně zdravou, běžně vyrovnanou, harmonicky utvářenou ve všech základních složkách, klidnou, mírnou, zdrženlivou, stabilní, s příklonem k introverzi, poměrně samostatnou, schopnou účelně komunikovat, se snahou vycházet s druhými lidmi po dobrém, přičemž nebyla egocentrická, nekompromisní či manipulativní (viz rovněž psychologický znalecký posudek). Změny, které jednání obviněného vyvolalo v oblasti psychiky poškozené, zjevně korespondují s tím, že jednání, jemuž byla ze strany obviněného dlouhodobě vystavena, mělo jako celek povahu týrání ve smyslu § 215a odst. 1 tr. zák. (nehledě na přísnější právní kvalifikaci).

Nejvyšší soud se ztotožnil s dovoláním nejvyšší státní zástupkyně jak v tom, že napadené usnesení je rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tak v tom, že napadeným usnesením bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. Proto Nejvyšší soud z podnětu dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaného v neprospěch obviněného zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, pokud případně byla učiněna, a přikázal Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích znovu rozhodne o odvolání obviněné proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích, přičemž je vázán právním názorem, který v tomto usnesení vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání, aniž k tomuto postupu potřeboval souhlas obviněného a státního zástupce.

Pro úplnost pokládá Nejvyšší soud za vhodné dodat, že v tomto usnesení vycházel z právního názoru,

který byl vysloven již v jeho dřívějších rozhodnutích v obdobných věcech, např. v usnesení ze dne 14. 9. 2005, sp. zn. 3 Tdo 1160/2005, a v usnesení ze dne 24. 10. 2007, sp. zn. 8 Tdo 1058/2007.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochranné opatření](#)